

„CSIKI LAPOK”
 „La săptămână nouă”
 „Economie”
 Apare la fiecare Duminică
 Proprietar:
 Vad. lu! LUDOVIC VAKÁR
 Redactor responsabil:
 VICTOR RÉSZEGH

CSIKI LAPOK

Működési ár:
 Egész évre . . . . . Lei 100.—
 Félévre . . . . . „ 80.—
 Negyedévre . . . . . „ 40.—
 Külföldre egy évre . . . . . „ 140.—
 Hirdetési díjak a leg-
 olcsóbban számítanak.
 Kéziratok nem adnak vissza
 Nyilatéki közlemények
 díja soronként Lei 25.—
 Megjelenik minden vasárnap

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TARSADALMI HETILAP.

Krisztus, vagy antikrisztus?

A világtörténelemben szinte páratlanul álló mozgalmas kortól a ma ember. A legfejlettebb a világháború, egy új gazdasági és ezzel kapcsolatosan szellemi harc kezdődött. Ezermék, tanok, áramlatok és felfogási irányzatok kerültek egymással szembe. Fújnak riadók, mozgólóttak a stratégiai helyzetet nyújtotta eshetőségeket nagy felkészültséggel, a taktika leg-
 rafináltabb eszközeivel igyekeznek kihasználni.

Az utóbbi időben már ágyúörgések közepe csatáznak az egymással szembe álló eszmék. A ma-
 gát embernek érő ember bódultan áll a nagy vihar közepén.

Politikai és egyházi vonatkozásban egyaránt három nagy áramlat került szembe. A világ politikai egyik oldalán faecismust, másikon kommunizmust hirdetnek meggyőző fanatizmussal, míg a köztö között áll a józan demokrácia, mely ellen hevesebben hevesebb rohamokat vonényel a másik köztö, hisz míg ez el nincs „intésve”, nem jöhet sem a jobb, sem a bal. Egyházi téren hajszál pontosan azonos a helyzet. Krisztus örökértékű, megdönthetetlen tanításain fel-
 épült keresztény kultúra és hit ellen két irányból vezényelnek minden eddigi támaszt felülmutató rohamokat. Az anyagiulváson alapuló kommunizmus és a nemzetet isten főle emelő, helyesebben: az istenség fogalmát erőszakos cáltudatossággal nemzeti eszékbe bitóztató áramlatok döngetik az Egyház kapuját.

Védkezni pedig kell Védkezni kötelesség. Ezt a védekezést cölt szögálja XI Pius pápa „Divini R demptoris” című, 1937 március 19-én, Szent József napján kiadott körlevele, melyben harcot hirdet az istentelen kommunizmus ellen. — A világ 400 millió katolikust összehogó szervezetek megmozdultak a Szentatya figyelmeztetése nyomán s ma már a katolizmus többé százmillió arcvonala kemény felkészültséggel fordult az istentelenséggel szembe.

Országunkban a „Katolikus Népszövetség” XI-ik nagygyűlésén, Brassóban (Brassó) bontott zászlót, fújt általános riadót és fordult határozott céllal szembe a keresztény kultúrát veszélyeztető áramlattal.

„Krisztus, vagy antikrisztus?” ezt a jelzést írta zászlójára a brassói Katolikus Nagygyűlés. Ez a Conk slatt három napig ezres tömegekben hullámzó hívő tömeg felett is a kérdésre. Felett s a szava végig zúgott Erdély bércein: Krisztus! Vorbruchner Adolf ardeal (erdélyi) segédpüspök és Fiedler István oradeai nagyvárosi püspökkel az élen, megmozdult és felvont a gyűlésre az egész ország katolikus társadalmának a képviselőit. A saakosztályokban elhangzott előadások, fejszólások és az azt követő határozatok mind azt bizonyították, hogy nagy vensély közepeit önmagára talált a két évezredes keresztény kultúra megőrsére leghivatottabb s így azért a legnagyobb felelősséggel tartosó egyház: a római.

Érthető tehát, ha az istentelenség lényegének kidomborítása, formája és minden ismertető jele felsorolása és végső fokon az ellene eredményesen számba jöhető harci eszközök mellett a szociális valóságokra mutatott rá a nagy megmozdulás.

Krisztus után az egyház volt az egyre jobban elbarapódó szociális igazságtalanságok kiküszöbölésének legnagyobb szószólója — hangostatták az előadók. Nyomban azt is hozzátették, hogy nem elég ezt hangostatni, hanem cselekedni is kell. Vencel József példul az ifjúági saakosztály ülésén így fogalmazott: az eredményt nem hozó kommunista „államkapitalizmusai” szemben az igazi keresztény társadalmi felfogás a letagadhatatlanul létező proletár társadalom megváltása lehet csak. Az ilyen vonatkozásban kiadott pápai enciklikákat a szó szoros értelmében kell és illik már egyszer felfogni s azokat megvalósítani. Nem tévesztheti szem elől a katolikus társadalom, hogy Isten is megbecsülte a proletáriátust. Egysülött fiat Szent József, az ácsa biata, akit halálra keresztetk Herodes katonái. Hátároljuk körül a fogalmat — fejtegeti Vencel. Isten egysülött gyermekét Szent József, a proletarra biata. Tehát: a mai proletáriá: ura, amelyet halálra keresztetk az új herodesek, a nagyító katonái.

Igy ez új hang. Ez ezek a hangok egyre sürűben jelentek a XI. katolikus nagygyűlésen. Hsnek Béta brassói főgimnáziumi tanár irodalmi téren penggett egészen újserű burokat. Krisztus és antikrisztus a modern irodalomban c mű előadásában megállapította: a maradandó, örökéletű gondolatokat felölelő, tehát jó irodalom katolikus még abban az esetben is, ha nem katolikus írő írta. A katolikus irodalmi kritikusoknak szinte megbocsáthatatlan hibája, hogy kisérőlag anyakönyv sserint ítéliknek s fshér leányosobák Álomvilágába hajló, elképselt irodalmat istenitene. Nagyvonalu példák felsorakortatása után határozottan követeli: a kritika vessen véget a dilettantizmusnak.

A katolikus irodalom nem merülhet ki a esentek életének ismertetésével. Az irodalom adja a Ma sűrsavaranos lükételetét.

Végül néhány egészen újserű gondolat felvetése után XIII. a Leo pápa híres mondásával fejezi be előadását: „A marxismust és a baloldali szocializmust nem megsemmisíteni, hanem megkeresztelni kell!”

Marton Áron, a nagyserű felkészültségű kossvári plebánus nagy beszéd keretében mutatott rá a keresztény társadalom kötelességeire. Kíméletlenül, veőlég ható szavakkal korbácsolta, ostarosta a bünt s az egyre gyakrabban jelentkező hibákat. Sajnos a napilapokból ismert beszédét, helysűke miatt nem ismertethetjük, pedig azokat sok-sok ezer példányban ki kellene nyomtatni, berámástatni és minden katolikus család hána falára fólakasztani. Hadd legyenek szemelőlt, döbbsentenek, figyelmeztessenek és mardossanak lelkiismeretük.

A Dr. Gyárfás Elemér szenátor elnöklote slatt lefojtatott kat. népszövetségi közgyűlésen és díszközgyűlésen messzehangzó szavakat mondottak a püspökök is. Gróf Májlásh G. Károly, Ardeal (Erdély) kösszeretnek örvendő püspöke leveiben és táviratban is szöltött hívőkhöz. E nem müti szeretetéről biztosította hivat s a szeretet fegyverével felvértesve, elsziánt harcba küldte az egyre nagyobb hullámokat veó istentelenség ellen. A közgyűlés résztvevői kitörő lelkesedéssel ünnepeleek távollétében is az ós főpásstort.

Fiedler István oradeai (nagyvárosi) püspök p-dig így busdított:

— Panaszokudnak, srunk, védkezünk, de nem eszmélünk rá, miért tudot es tud az istentelenség terjedni? Asért, mert mi katolikusok nem szereljük eléggé az Istent. Helyes fogalmat kell alkotnuak arról, hogy az Ur Isten a legnagyobb szeretet. Szent kötelességünk tehát megismerni es szeretni az Istent. Minden katolikus legyen az Isten hirdetője; s az istentelenség el fog tünni a földről, ha követjük es Isten örökparancsát: sseresd felebarátodat!

A katolikus Unnepölcs megnyilatkosások 3-ik napján Vorbruchner segédpüspök így beszélt:

— Mintha riadót fújjanak, mintha általános mozgósítás volna szellemi téren. Ez tenyleg riadó hangulék es általános mozgósítás van a lelkekben, mert közvele köselünkbe félközött: a vessely, amit ki kell vednúnk. A világoosság es a sötétség, a hit es a hitetlenség között folyó két évezredes harc ma újból fordulóponthoz érkezett. A leglehotelebb támadásokkal igyekeznek megdönteni az Isten országát. Mivel válaszoljunk a romba döntött templomok, ártatlanu! kiontott vér es tönkretett kultúrák érdésében? Az Ur legnagyobb fegyverével, a szeretettel. A keresztényi szeretet ott kezdődik, smikor azokat is szereljük, akik bantanak, hisz Krisztus is azokért imádkosott, akik keresztre feszítettek. Esért kérlek: azokat a sserencsétlenekeket, akik ezen a földön vérbe akarnak fojtani mindent — sseresséteket es imádkosokat értük. A megtevélyedet rombolókat nem száműzni, hanem szeretni kell.

Ez így hangostak el egymásután a nagy intelmek az örök isteni szeretet s a szociális igazságok felismerése jegyében. Nem hangostak slába, mert ha az elmondottakat hirdeti, főként betarítja a keresztény társadalom, az istentelenség ellen elszakíthatatlan gátat épít. —

A „Divini Redemptoris” apostoli körlevél elvei és jelentősége

Unnepi beszéd, melyet a brassói (brassói) katolikus nagygyűlésén 1937 június hó 29-én elmondott

Dr. Csipak Lajos tb. kanonok.

Katolikus Testvéreim!

Uj eretnekség.

E három napos katolikus nagygyűlésünkön minden gondolatot es tervet egyetlen probléma körül koncentráltunk, amit kijelölt számunkra Krisztus földi helytartójának „Divini Redemptoris” kezdetű körlevele. Rá akartunk eszmélni korunk pusztító eretnekségére, amelynél nagyobb csapás alig fenyegette még az emberiséget. Pedig anyaszentgyházunk 2000 éves élete alatt sok nagy eretnekség akarta már Krisztus hitét megsemmisíteni, de ezek nagyrészt mégis csak eszmei síkban mozogtak, míg korunk szörnyű, romboló eretneksége a kommunizmus pusztulással fenyeget minden anyagi es szellemi értéket, amiért csak az ember az utóbbi 2000 év alatt küzdött es fáradott.

Pápák küzdelme.

Meghatódva olvassuk aranyimés, 80 éves Szentséges Atyánknak aggódo szeretettel átíthatott, de bátor hangu írását. Minden során érezzük egy nagy szívnék töppregő aggodalmát, ahogy lelkére veszi az egész emberiségnek gyötördő szenvedéseit. Érezzük, hogy valóban nagy veszedelemnek kell fenyegetnie az egyetemes emberi kultúrába az utolsó idő nagy pápai nem fáradnak el, hogy újabb es újabb körlevelekben oátolják az új eretnekség dialektikáját es figyelmeztessenek minden jóakaratu embert a pusztító méregre. Kas-

strandról volnának? Hiába beszélnének? Gondolatnak is szörnyű volna, mert ez kassandrai tragikum volna, de nem a pápák, hanem az emberiség számára.

Kikhez szölnük?

Tulajdonképpen, mit akarunk idei nagygyűlésünkkel? Mekkorára szöntuk ennek hatásugarát? Csak híveinkhez, ugyanazon a világnézeti alapon állóhoz akarunk szölni? Természetesen, elsősorban hozzájuk. Nekik akarjuk megmagyarázni, hogy kookán forognak mindazok az értékek, amiket eddig szentnek tartottak, amiért lelkesednek. Hogy az új eretnekség, amely pedig elindulásában gazdasági megoldás akart lenni, régen elkanyarodott kítűzött öljjától, meg akar bennünket fosztani hitünk minden kincsétől, amikor nemcsak minden tételes vallásnak nyílt ellensége, hanem hadat üzen magának a Teremtő Istennek, össze akarja törni mindazokat a kereteket, amik között eddig éltünk. Ő fel akarja dlni a meleg családi fészket, meg akar fosztani a legelembib emberi jogoktól is. Békóba akarja vorni lelkiismeretemet; azt követeli, hogy gondolkozzam, úgy érezsek, amint ő, tagadjam meg egész multamat, ne legyen saját akaratom, léleknélküli kollektív gémpembarré valljak. Ne merjek örvendeni büntetlenül semminek, ami eddig széppé es elviselhetővé tette az életet, írtaak ki magamból minden nemes érzést, legyen az családí, faji, társadalmi, pláne vallási mert különben ellenségévé leszek annak az új világnak, amelyet az új vallás teremteni próbál.

Azonban nemcsak a keresztény világnézetet vallóhoz volna szavunk, szeretnénk közel félközni a jóhiszemű közömbösökhöz is, akik egyszerűen nem akarják elhinni a kommunizmus romboló pusztítását. Szölni szeretnénk a mi elméleti kommunistáinkhoz (a görög bölcselelv mondjuk nekik: Űs, csak hallgass meg!) szeretnénk megértetni velük, hogy most elsősorban nem az Egyház hatalmi állását féljük, most nem a papok bőre ég. Jól tudjuk, hogy ezeknek hiába beszélünk metafizikai érvekkel, hiába siratjuk előttük erkölcsi, vallási eszményeink pusztulását, nekik racionalista, itt a földön mozgó érvek kelleneek.

A pápa az ember szabadságáért, a proletárokért küzd.

Valóban az apostoli körlevél nem is külön katolikus körlevél, nem az Egyház eljövendő romlásáért remeg, hanem az egyetemes emberi kultúrát száll síkra. Ha ezt igazán megértés a világ, akkor vallási, faji különbség nélkül minden jószándéku kultúrembernek a pápa oldalára kellene állania.

A nagy tömegek, a tudatlanok olyan egyszerűvé akarják tenni a kommunizmus problémáját. Minden kiuzsorázott, éhbéért dolgozó, vagy munkanélküli szegény, nincsetlen ember kommunista, — minden gazdag ember, akinek van félteni valója, természetesen kommunista ellenes. Hiszen ha a kérdés olyan egyszerű volna!

Ha így volna, akkor mi erdélyi katolikusok elég szegények volnánk ahhoz, hogy kommunisták legyünk! Sőt tovább megyek. Maga Krisztus földi helytartója is a gazdságától bátran lehetne kommunista, hiszen ő is alamiznából él. Az Egyház es annak feje nem a gazdag jövőjéért remeg, nem a kapitalisták érdekében emeli föl szavát, mert akkor ellentétbe jönne egész multjával, hiszen Krisztus hite mindig a szegények, elnyomottak, rabszolgák hite volt. Krisztus mindenkit megváltott ugyan a bün nyomorától, de a szegényeket, rabszolgákat külön is megváltotta a földi állati élet nyomorságából. Most is az Egyház proletár tömegeket veszi fel a harcot a kommunizmussal, mert ha elszomorító volt a proletártömegek sorsa a kapitalizmus virágzása idején, még kétségbeejtőbbé vált ott, ahol a kommunizmus gyakorlatba akarta átvinni elveit.

A marxizmus lényege.

Mert soha se szabad felednünk, hogy más a kommunizmus teóriája es más a gyakorlati megvalósítása. Nem hiába mutat rá az apostoli körlevél, hogy ilyen rafinált tanítást csak a hazugság fejedelme sugallhatott a világnak. Nincs itt terünk, hogy a kommunizmus teoretikus gondolatmenetét a maga teljességében ismertessük. Bizonyára volt erről bőven szó a különböző saakosztályi üléseken. Ismert dolog, hogy az egész Marx anyagelvi társadalomszemléletből fakadt, aki igen helyesen látta meg a gazdasági liberálizmus, a szabad verseny következményeit. Ha jogos a szabad verseny, ha nem immorális az erősbé jog, ha elérendő gazdasági cél a lehető legnagyobb profit es ennek elérése érdekében a termelési költségek csökkentése, ha az árakulás a kereslettel es kínálatlól függ, ha az emberi munkaerő is egyszerűen a kereslet es kínálat törvényeinek van alávetve, ha a tőkészeket, akik közbe még rátették kezüket, az anyai millió munkáskezet fölöllegessé tevő csodás találmányokra a gépekre, — nem kötik semmiféle erkölcsi megfontolások, társadalmi es szociális kötelessétségek, — akkor ennek természetén következménye kell, hogy legyen, hogy létrejöjjön a borzasztó szakadék a kevészámú kapitalisták es a kisemzített sok milliós proletártömegek között, akkor persze már csak a tőkegravitáció miatt is el kell jönnie annak az időnek, amikor végül minden termelési eszköz es annak minden gyümölcse csak néhány ember kezébe kerül, akikkel aztán szemben áll a proletárok millióinak hatalmas hadserege. El kell következnie annak az időnek, amikor ez a folyamat nem mohet tovább, beáll a gazdasági, pénzügyi, szociális es politikai eszd.

Tagadhatatlan, hogy Marx eddigi fejtegetésében van logika és igazság. Tagadhatatlan, hogy a korlátlan gazdasági liberalizmus elveivel és gyakorlati érvényesülésével ilyen irányba sodorta Marx idejében a világot. Azonban innen kezdve nem érthetünk egyet Marx gondolatmenetével. Mert ő azt hangoztatja, hogy a jobb világot várók csak engedjék, hogy idáig, a teljes csődig jusson el az emberiség. Sőt bünt követ el az, aki ezt a csődöt holmi szociális törvényekkel-mányokkal késleltetni akarja, csak hadd kompromittálja magát az a liberális gazdálkodás és garázdálkodás, hogy minél hamarabb eljöhessen a szociális megváltás. Nem erkölcsi törvények jámbor hangoztatása (ezért bűnös a kereszténység is a marxizmus szemében), nem szociális törvények, foltogatások, hanem a forradalmi átalakulás az egyetlen kibontakozás. Megsemmisíteni a bajok gyökerét, birtokba venni, közös tulajdonnak nyilvánítani minden termelési eszközt, megszüntetni a magántulajdon minden alakját, jöjjön a kommunista gazdasági rendszer, amelyben mindenki tehetsége szerint ad és szüksége szerint élvez. Elenyészik majd akkor minden társadalmi osztálykülömbőség, a végén megszűnik a proletárok hizákmányolására és a magántulajdon védelmére alakult politikai állam is.

A kommunizmus gyakorlatban.

Föltesszük a kérdést: van-e szükség ilyen forradalmi, mindent leromboló társadalmi átalakulásra? Ha Marx idejében élénk, akkor lehetne még erről beszélni. De mi Sztalin idejében élünk, a mi szemünk láttára már létrejött egy szerencsétlen államban ez a szociális forradalom, nekünk már alkalomunk van napról-napra látni, mivé lett egy szerencsétlen nép társadalmi teoretikusok kísérletezései következtében. Mindenütt van helye kísérletezésnek, csak éppen az emberrel nem szabad kísérletezni, mert annak eredménye: milliói pusztulása. Elfacsaró szívet látjuk, mi történt egy százmillió néppel elvakult és elvadult kísérletezők különböző gazdasági tervei, teoretikus elgondolásai következtében. Menyire nem tud a kommunizmus emberi életet biztosítani nemcsak a százmillió tömegnek, hanem legmeghittebb híveinek se, milyen rabzolgasorsba taszítja, ugyanakkor a mindennapi kenyeret se tudja biztosítani. Olyan létbizonytalanságot, állati életsorsot egy Madách se bírt megálmolni, vagy Ádámmal megálmoldatni, amilyenről — nem a kommunizmus ellenségei, de éppen a kommunizmus rajongói és oroszországi utjai után kiábrándultjai beszélnek. A javíthatatlan rajongók azonban mindig készen állanak újabb teóriával és azt hirdetik, hogy minden ilyen új világalakulásnak keresztül kell mennie a maga gyermekbetegségein, de a sok véren-könnyön túl ott integetnek az eljövendő paradicsomnak távlatai. Mióta ígérnek már ezt és még egy lépéssel se jutottak közelebb hozzá! Azt soha nem ismerik el, hogy elméletükben volt valahol a hiba, hanem arra hivatkoznak, hogy még nem alakult át az új világnak megfelelően az ember, ott dolgozik még lelkükben a régi ideológia. Ezt tesszik felelőssé, sőt felelőssé teszik magát az Isteneszmét. Nem mondom: az Isten, mert Istenben hisznek. Innen a harc az Isteneszmé és vele összefüggő minden régi burzsuji fogalom ellen! Akkor is pokolnak kellene lennie ott az életnek, ha ott elkövetkezett volna az a földi gondatlan jólét, de ha a kenyér is hiányzik, az Isten is —, helyette pedig ott van a legteljesebb létbizonytalanság, a dühöngő, véres terror a legborzalmasabb formában — akkor bátran, nagyítás nélkül kimondhatjuk, hogy nem ismer a történelem olyan eszmét, amiért az emberiség ilyen drága árat fizetett volna.

Miért terjed a kommunizmus?

És ha ez a tényleges helyzet, akkor miért tud mégis ez az eszme újabb és újabb területeket hódítani? Erre is megfelel az apostoli körlevél. Mert tényleg szörnyű a proletárok nyomorúsága, elképesztő a kommunizmus szervezethez, agitációjának fegyverzett ereje, elzamorító az a kritikálanság, ahogyan a nagy tömeg elfogadja a csábító ígéretek. Segítik a kommunizmus terjedését mindazok a hatalmak és erők, amelyek soha nem szűnnek meg az Egyház és Krisztus ellen dolgozni, amelyek nem akérják észrevenni, hogy a felidézett téktelen forradalmi szellemek hamarabb és biztonságban fogják őket elpusztítani, mint ahogyan ő Krisztus hitének kiirtására törekzenek. Nagy a világsajtó felelőssége is, amely a körlevél szerint valósággal összeesküdött, hogy a tények és események kiszínezésével, a való igazság elhallgatásával teljesen megzavarja az emberek tisztánlátását.

A másik út.

Jól tudja a pápa, hogy nem elég csak egyszerűen rámutatni a kommunizmus veszedelmeire, arra a testi és lelki nyomorúságra, amibe a szerencsétlen munkástömegeket belekergette. Mindaddig, amíg a forradalomba kergető proletáryomor főnkáll, a lélek meg nem nyugszik. Ezt a nyomorúságot a pápa mindenkinél jobban és tisztábban látja. Azt mondhatnánk, nem kisebb szigorral bírálja a liberális gazdasági rendszert és mutatja ki összes bűneit, akárcsak Marx. De azt is hangoztatja, hogy a bajoknak nem a magántulajdonra épített gazdasági rendszer az oka, hanem az erkölcsi törvényekkel lábbal tiprása, az embermértőtlenség meggyalázása, az a pogány materialista szellem, amely annyira visszaél a magántulajdonnal. A „Divini Redemptoris” csak utal azokra az elvekre, amelyek szerint a kapitalista gazdálkodás bűneit győgyítani és kiküszöbölni kell. Ezeket az elveket különösen részletesen kifejtette a „Quadragesimo anno” apostoli körlevél. Ne a magántulajdon, hanem annak bűnös felhasználását hibáztatjuk. Mert különbség van a magántulajdon és annak bűnös használata között. A tulajdon használatát korlátozzák az erkölcsi törvények, a köző, amit mindenkinél szem előtt kell tartania. A vagyonnak megvan a maga szociális jellege. Minél nagyobb a vagyonod, annál nagyobb a kötelezettséged. Az isteni törvény előírja, hogy a felebaráti szeretetet hogyan gyakoroljuk — ha kell hősi fokban is. A szeretet azonban még nem elég. Szem előtt kell tartani a kölcsönös igazságosságot. „Nem méltányos — hogy szóról-szóra idézzem a körlevél szavait —, hogy a munkás az igazságosság címén kijáró bérét koldusalmiznaként kapja kézhez. Azt sem szabad megengedni, hogy kisebb alimizmálkodásokkal a gazdagok kivonják magukat az igazságosság mértéke szerint rájuk eső nagyobb kötelezettségek alól. Követeli a körlevél a tőke és munka által szerzett jöve-

delem igazságos megosztását. A munkabér, ha a vállalat jövedelméhez képest megengedi, legyen akkora, hogy ne csak magát a munkást, hanem családját is el tudja tartani, sőt a munkás tudjon még egy kis vagyonkát is szerezni, hogy így magántulajdon szerzése által kikerüljön a proletársorból. Ime, ez a különbség a pápa és Marx között! Marx el akája venni a vagyont azoktól, akiknek van, a pápa adni akar azoknak is, akiknek nincsen. Hangoztatja a körlevél, hogy a tőke és munka helyes megoldásától függ a jövendő biakulása. A társadalmi igazságosság fogja ezt a viszonyt szabályozni. Meg fogja értetni munkással és munkaadóval, hogy kölcsönösen egymásra vannak utalva. Sem a tőke munka nélkül, sem a munka tőke nélkül nem megy semmire. Lásza be a munkás is, a tőkés is, hogy ugyanazon élő szervezet tagja egyikre nézve sem közömbös, hogy a szervezet másik tagja milyen helyzetben van. Jöjjön az új társadalmi rend, amely a feletti elvek szemelőtt tartásával szabályozza a különböző társadalmi rétegek nem tudják vitás ügyeiket az igazságosság és méltányosság szerint megoldani. Meg kell szűnie a jövedelem igazságos felosztásával a további tőkehalmozódásnak, de meg kell szűnie a proletáryomorúságnak is.

A klerikus feladata.

Óriási az a feladat, amit a körlevél vállalkozik meg. De bármekkora is a munka, attól visszariadni nem szabad. Ki kell venni a részét ebből a munkából mindenkinél, akiknek szíven fekszik a világnak jobb jövendője. Természetesen elsősorban a papságnak kell munkába állania. Ha eddig fontos volt a szociális tevékenység, akkor ezután igazán fontos lesz. A pápa Krisztus azaival egyenesen a szegényekhez küldi papjait, proletáryomorúságot sürget és hangoztatja, hogy a papnak jó példája, buzgóssága csodákat tehet. Szóval és írásban hirdesse az Egyház telfogását a társadalmi kérdésekről. Bátran hirdetheti, mert ezzel szégyent nem vall. A keresztény társadalomtudomány megdönthetetlen elvei titokban tiszteletet, hogy ne mondjam: irigységet keltenek még az ellentétben is.

A laikus felelőssége.

De a klerikus egymagában nem vállalhatja a felelősséget a világ összes bajaiért és nem vállalkozhatik arra, hogy minden problémát megold, minden igazságtalanságot kiküszöböl. A munkában és tevékenységben osztoznia kell a laikusnak is. Erről fog majd beszélni diszjúléseink következő szónoka. Itt kell igazán munkába állania annak a katolikus akciónak, amiről mi csak olvasunk, de aminek megszervezése és munkába állítása nálunk még a jövő feladata.

Van-e értelme a kommunizmusnak sorainkban?

Eddigi nagygyűléseinket azzal vádolták meg, hogy sok volt azokon a beszéd, a teoria, de olyan kevés a megvalósítás, hogy sokszor a nagy tömegektől távol álló kérdésekkel foglalkoztak. Nos, azt hiszem a mostani nagygyűlésünk problémája eléggé közel áll mindnyájunkhoz. De a felvetett eszmét és gondolatot hozzuk még közelebb magunkhoz a pápai körlevél magaslatairól. A mi katolikus tömegeinknek meg kell érteniük, hogy közöttünk nincsenek olyan nagy osztálykülömbőségek, mint másutt. Közöttünk hatalmas tőke, nagy vagyonok nem képződtek, mi bizony — iméntelen mondhatom — valamennyien küzködő proletárok vagyunk. Mi éppen azért panaszkodhatnánk, hogy miért nincsen ilyen katolikus vagyon, hiszen annyi az égető szükségletünk és olyan sivár az anyagi helyzetünk. Ha tehát valakinek táj az élet, ha küzködik az élet nehézségeivel, akkor ne azokat a katolikus testvéreit okozza a tegye felelőssé, akiknek talán józan, becsületes, munkás életük miatt egy karély kenyérrel többjük van. Egy karély kenyérral való többlet ne zavarja meg közöttünk a testvéri egyetértést. Egymást muljuk felül a szegény, sokszor gonoszul félrevezetett tömegeinknek felvilágosításában, akik között még most is lehet itt-ott a nadrág ellen izgatni, amikor pedig az a nadrág rongyosabb, mint a harisnya. Egymást muljuk fölül a kölcsönös segítésben és támogatásban, mert magyar sors volt mindig, hogy Istenünkön kívül csak egymástól várhatunk segítséget.

Állásfoglalásunk a kommunizmussal szemben.

A kommunizmussal szemben való állásfoglalásunkban két végletől óvakodjunk:

1. Ne szimatoljunk mindenütt, mindenben és mindenben kommunizmust. Ha valaki éhes, rongyos, kidehezett gyermekeireg vesz körül, munkanélküli és akkor talán elkeseredetten munkát és kenyeret követel, az még nem kommunista. Istenadta joga mindenkinél, hogy ez a föld eltartsa, amely a hátán hordozza. Az éhes embert pedig ne szóval pláne letorkolással, hanem kenyérrel igyekezzünk kielégíteni.
2. Akik pedig az Egyház fejének minden óvó, figyelmeztető szava, az objektív szemléltök minden tudósítása dacára sem akarnak szakítani a kommunista ideológiával, akik úgy gondolják (pedig vannak ilyenek a mi táborunkban is, akik magukat jó katolikusoknak tartják), hogy túlzás és ráfogás mindaz, amit a kommunizmus atheizmusáról, erkölcsi világrand elleni haráról hirdetünk, azoknak azt üzenjük, hogy ne játszanak a tüzzel, ne kacérkodjanak a fenyegető veszedelmmel. Hála Istennek, itt a mi földünkön még nem volt kommunista forradalom és adja Isten, hogy ne legyen! Mert ahol már ez végig viharzott, ott a doktrinereknek, az altruistáknak, demokratáknak és a nép szenvedése nagy mértékűen elment a kedvük a további kacérkodástól, azok már tudják, mit jelent a marxizmus a gyakorlatban. Ne adj Isten, hogy a saját bőrükön kelljen ezt tapasztalniuk.
3. Azokhoz pedig, akiknek csak a bomlasztásban és rombolásban telik kedvük, nincs szavam. Azokat szemmel tartjuk, tőlük óvakodunk és óvjuk tőlük népünket is akár szóval, akár írással akarnak hozzá közelíteni. Bátran hirdetjük ellenük a harcot akkor is, ha a magyar szó fegyverével, külsőleg a magyarkodás köntösében jönnek és követelik tőlünk a hallgatást.

Az államhatalom feladata.

Legyen szabad azonban szólnunk ahhoz az államhoz is, amelynek itt a földön a legnagyobb külső hatalom van a kezében. Szól hozzá a körlevél is. Elvárjuk ettől az államhatalomtól, hogy ő neki se legyen kettős arcú. Ha lefelé ő is szembefordul a kommunizmus telforgató erőivel, akkor ő is szembe fordul a kommunizmus telforgató erőivel, mint az Egyház, hiszen az Egyház élhet a föld alatt a katonabákokban is, amint a multban élt és él jelenleg is Oroszországban, de ha az állam keretei összetörtek, akkor abból nem lesz többé feltámadás. A körlevél szellemében elvárjuk az államhatalomtól, hogy akkor, amikor mi népünket oktatjuk, neveljük, felvilágosítjuk, ebben a népevelő munkánkban bennünket gyanus szemmel nem nézzen, nem akadályoznak sem kis, sem nagy hatalmasságok, hanem a legeszebbemű támogatásukat nyújtják és megértik, hogy ezzel a tevékenységünkkel a legnagyobb államfenntartó munkát végezzük és ezért csak hálát és elismerést várhatunk. Elvárjuk a körlevél megállapítása szerint is, hogy az állam vezetői mindent megtesznek a maguk hatáskörében, hogy a tisztesség és becsület egyforma bánásmód a kormányzás minden ágában érvényesüljön, hogy okos szociális törvényekkel szűntessék meg a bajok gyökerét. Elvárjuk, hogy az állam biztosítsa mindenkinek a kenyérhez és munkához való jogát. Mert ha lépésről-lépésre elvesznek fiainktól minden életlehetőséget, akkor hiába prédikálunk mi itt békés kibontakozást, konstruktív társadalmi berendezkedést, éhes gyomoruk nem lehet erkölcsről, rendről, építő munkáról beszélni.

Nemcsak kenyérrel él az ember.

Végezetül azonban soha ne feledjük örök javunkat, hogy ha most a több kenyérért, az igazságosabb életért, a társadalmi békéért emeljük is föl a szavunkat. Soha ne feledjük, hogy mégis csak mindig több lesz a lélek, mint a test, értékesebbek a lélek javai, mint a test javai. Meg kell értenünk, hogy ami igazi életélelünk mégsem a földi boldogság, hanem az örök élet, amint hogy itt a földön nem is lesz soha kiegyensúlyozott élet, a föld színéről soha nem fog eltűnni a nyomor, a fájdalom és szenvedés, bármilyen társadalmi berendezkedést hajtsunk is végre. Akárhogyan is akarjuk a szenvedéseket enyhíteni, türelmeire, az Istenbevetett hit vigaszára mindig szükségünk lesz.

Fogadalmunk.

Ha valamikor büszke voltam arra, hogy katolikus vagyok, akkor most igazán büszke vagyok, amikor azt látom, hogy ismét az egyház állott munkába a kultúrvilág megmenetlenségéért, reanéz minden aggódó embernek a szeme, a tulsó tábor is őt tartja legnagyobb akadályának azért a teneketlen gyűlölet ellene. Teljes lélekkel mindhaláláig küzdeni akarok ősem hitéért, apám sirjáért, a jövő nemzedék boldogságáért, a lélek azaladságáért, az igaz, szép és jó végső diadaláért: Isten engem úgy segítjen!

As egész nagygyűlés célját, irányát és működését mintegy átfozva, hálás és soha nem látott lelkedéssel fogadott beszéd keretében Dr. Csipak Lajos kanonok, főgimnáziumi tanár szegente le. Világosan fogalmaz Dr. Csipak, bátran szegve le nagy igazságokat s úgy gondoljuk, hogy a legjobban akkor ismeretjük a kögyülés szellemét és adunk maradandó képet olvasóknak, ha ezt a beszédet szősszerint ismeretjük.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **A Munkakamara felhívása a kisiparosokhoz.** A Munkakamara felhívja vármegyénk azon kisiparosait, akik a régi gyakorlat szerint testvér iparokat folytattak, hogy a képességeiket haladéktalanul szerezzék meg minden iparágra. Az új törvény végrehajtási utasítása szerint például: az asztalos ipar több szakmára oszlik épület és bútortasztárosságra, a mérsáros és hentes ipar is egészen különálló mesterségek, ugyanúgy a festő, másoló is. Ezért felszólítjuk az érdektel iparosokat, hogy mesterkönyv illetve segédkönyvek elnyerés végett nyújtsák be kérvényüket azokra az iparokra is, amelyeket a régi ipartörvény szerint egy munkakönyv alapján is folytathattak. Ezen új kérvényekhez csupán a betegségyűző 50 lejes nyújtása és két drb fénykép csatolandó, — miután az eredeti kérvényekhez a többi okmányokat már beadták.

— **A Református Nőszövetség fagyalt délutánja.** A helyi Református Nőszövetség folyó évi június hó 18-án a Transsylvaniai kerthelyiségében fagyalt délutánt rendez, melyre már ezúton is felhívjuk a közönséget eszves figyelmét.

— **Zongoratulajdonosok.** Szigeti zongorahangoló megkerestett városunkba és zongorahangolókat vállalt. Érdéklődni a Vákár-útszéken.

— **CIRE TIUNEA SOCIETĂȚII DE VANĂTOARE din MERCUREA-CIUC** face anunșul membrilor societății, că în ziua de 11 Iulie a. c. va aranja o vanătoare de urși pe teritoriul comunei Castinul-nou, la care parțiparea este obligatorie sub sancțune de o amenăță de 500 Lei. Pleoarea din Mercurea-Ciuc în ziua de 11 Iulie a. c. dimineața la ora 4½, cu autocamionul, dinaintea locuinței D-nu Dr. Teța.

— **A CSIKSZEREDAI VADÁSZTÁRSASÁGIGAZGATÓSÁGA** értesíti a társaság tagjait, hogy folyó hó 11-én medve-nyadást rendez Castinul-nou területén, amelyen a részvétel 500 Lei büntetés terhe mellett kötelező. Indulási Csikszeredából folyó hó 11-én reggel: fél 5 órakor autobusszal a Dr. Teța úgyvéd ur lakása elől.

— **Halálozások.** Botár Boriska, 26 éves korában, folyó évi június 27-én meghalt Toplita-Cuc (Csik-taploczás).

— **Bálint Vilmos** terekedő, 55 éves korában, június hó 27-én elhunyt Racu (Csikrákoson) Temetőbe 29-én volt igen nagy részvét mellett. Elhunytban Bálint Béta, a Lotte-szalon tulajdonosa ésaspaját gyászolja.

— **Ciernátoni öz. Vezgh Ferenc** szül. kéndimarkosfalvi Barabás Mária, 81 éves korában, június hó 28-án meghalt Mercurea-Ciuc (Csikszeredában).

Gyergyói élet

Bányai Jánosnak, a tudós geológusnak és tanárnak Odorheiu (Sz.-Udvarhely).

Kedves János Bátyám!

Gondolom, milyen rosszul esett az az önkéltől durva támadás, ami Téged ért a főképp az, hogy „testvértől” kebled.

Eggedd meg, hogy úgy a Te, mint sokak rágalmazására és megnyugtatóására, a két legnagyobb magyar író, regényíró és verselőnek egyes mozdulatát idéve, közelebb hozsam az olvasót, feljajdulásod megértésére és elhírlálásához.

Hogy nem Te voltál az első és nem is az utolsó; ezt jól tudod. És mégis... nézd csak...

A magyar ének-költészet egyik remekét, ezt a litékbe már régan belesírt, fájósn paraszti éneknek talán egyik legübbst mondó szakassát írta Szabó Dezső a „Szerettség” című, megrázóan szomorú, de úserődi duzadó, az élni akarásért segítség után kiáltó regényének legelső lapjára:

Ki tanója ez a nyárfás!
Nem hallatszák a kurjantás.
Vagy alusznak vagy nem hallják,
Vagy talán nem is akarják...

Nem. Csakugyan, még csak hallani sem akarták és akarják a szellemi tudás ezen óriását, a testnek „öb-bőlényét”, amikor így kiált fel:

... és benn-m sírnak a magyar temetők. „Oh, ezek a temetők nem muhatnak tőlem! Egyszer elfutottam, tegezek, erdők, városok mögé bujtam. I gdom! Nem vagyok magyar. Örvendek akarok, beköt akarok, szemetet akarok!”

„Bátog a világ és sötétülnek a napok. Jöhet börtön, jöhet halál vagy más öklözése a mostani életnek. De arcom nem fog lehalványulni a századok faláról. Elő ezemelem örök igéséssel forjnak sugározni a tántorgó emberbe: Éj, akarj, szeresd önmagadat!”

László Öregem, ez Szabó Dezső A „Csodálatos Évek”, az „Elődort fajú”, a „Segítség” stb. szerzője, aki fajának lángoló szeretetével, csillogó ambíciókkal, világot dőngető akarásokkal hagyta el a fajú és a „szent anyát”, hogy majd később, nem is olyan soká, így keseregjen:

„O, mit adtam én ennek a lelket vesztett fajnak”.

És tovább:

„Ha franciának, angolnak, szidónak, olasznak vagy ha születtem volna hoteniotának, műveim, már benne volna nek a világ vérkeringésében a az öt világ-rész irambitálná szét nevemet”.

És mit tettek Szabó Dezsőrei?

Még csak szellemi harcot sem próbáltak a „testvesek”, a „rongyok”.

„Mindennapi, apró árkokat ártak ellenem, elvették kenyér forrásaim a sajtóban, bepisskolták a nevemet... Minden más strábr lehetett a magyar ifju ságban, ha hazafis hadjárato: indítottak ellenem...”

Magyar kutya harapott belém, hogy kiejtsem kezemből a fegyvert, mellyel őt védelmeztem

És Ady?

Szegény...

Még halála után sem állt el a megvetés, lehurrogás, a véd és guay tusa. Hába kérte az igazságot ömagáért, amikor így könyörög:

... ne bánjátok a szemfedőm

Ne érintsék a szemfedőm”.

Még életében szíri vadolták, hogy nem magyar, hogy árteletlen és árthatok.

Több mint ezer versét az „lökölő” sajtóorgánunk még csak kritika sem méltatták vagy agyonhallgalták; vagy csak morri tudták, Ő, ezt a lángelkő ujtót, aki egész állalt életét csak végig kálváriáts.

De így van a világitrodaiom minden nagy költője, minden bátor, élesszemű szellemi harcoss, ha világnézeti tevékenységük nem csupán a vagyont és kényelmet jelentő kicsókoló alázkodás és meghunyászkodás.

És most kérdelem Tőled öreg barátom és mindazoktól az emberektől, kiknek még tud valami érés úgy „mélyen” belesántani a szívbe, azoktól az emberektől, kiknek a lelkük még tud hangtalanul sírni és akik ilyen érzések közepette keresik a szépet és jót, nem látják-e látsálmukban a Golgoiát, a nagy keresetet a rajta a kifosztott Krisztust, aki még az életét is feláldozta a világ és a gonosz emberektért?

Akkor mit akarunk mi fergek? Mi, akik lélekben és testben egyaránt fertőzött, saját valónktól büszke piéharcu korcsitúrák vagyunk, akik még már ma is csak fondorkodunk, agvarkodunk, irigykedünk egymásra. Atik képesek vagyunk megtámaszolni az Istent, ha abból egy parányi hasznunk lehet?

Mindég, csak mindég est csináljuk, hogy embertársainknak szenvedést oltozunk vele. Látod, így volt ez örök időtől fogva, mintha csak a magunkra vállalt, örök szerepet csinálnók a az élet nagy sulinpadán csak a rossz után igazodnánk.

Ebből támad astán a sokféle bonyodalom, a vég nélküli hajszá, aminek többféle változásában a főszándék, mindég a bosszú...

Szeretném, ha a történet dolgokat panasztalanul vennéd, céltalanok tartanád még csak gondolkozni is föltette. Mert mindennek ami történik sokféle oka van, de a legizsibbat megtalálni igen nehéz.

Astán meg időt sem szabad pazarolnod rá, hiszen a Te áldásos munkálkodásod — ha még ma, nem is,

de eljön az idő amikor — értékes fejesei lesznek Erdély népességét és kincseit kutató, tudományos munkák forrásainak.

Gyergyó részvéte a Kath. Nagygyűlésen.

Folyó évi június hó 28—30 án tartotta Erdély katolikus társadalmi XI ik nagygyűlését Brassov-ban. Az imponáns külsőségek között megtartott nagygyűlésről, melynek vezetőségét a hitetlenség elleni küzdelem sda részletek, érdemszerinti tudósításokat közzöltek naplajjalok. Mi itt csak arra szoritkorunk, hogy a nagygyűlésnek vidékünköt érintő vonatkozásait lejegyezzük:

A döntő többséggel a római katolikus közösségünk már jóelőre nagy érdeklődéssel kövölt a gyűlésen való részvételeire, ahol papjainkkal egyetemben szép számban jelent meg. A helyi Márta Kongregáció tagjai mar szombaton elutastak Brassov-ba, Jullánna révén vezetése alatt.

A gyűlés szellemi részéből is szépen kivette Gyergyó a részét:

A gyűlés első napján a katolikus Népszövetség tagozatok elnökeinek ülésén, melynek főtagja a kommunizmus elleni küzdelem módszerrel volt, Dr. Lőrincz József „Élőtárgasat” címen tartott nagy hozzászólással kidolgozott igen hatásos előadást.

A gyűlés második napján, a kulturális szaktisztály ülésén az akadályoztatása miatt távol lévő Dr. Csiky János Gheorgheni (gyergyószentmiklósi) népszövetségi tagozat elnökének „A katolikus orvos a keresztény kultúra szolgálójában” című mély gondolatoktól átitott előadását olvasták fel.

László Ignác főesperes-plebánusunk a harmadik nap délutánján a római főgimnázium szuffoláj megvolt tornatermében a Harmadrend és Szent Kereszt Szövetség közgyűlésén „Ferencs szellem a hitközségek életében” címmel emelkedett szavakkal vezette végig azt a gondolatot, milyen nagy feladatot teljesítenek a Ferenc-rendi szerzetesek azáltal, hogy összekötő kapcsolatot építenek ki a hívek és a hitközség plebánusa között.

Ugyanazon a gyűlésen Lukács Monszvért szarhegyi misszionárius atya ismertette a Ferencsok hitterítő munkáját. A ír dhatatlan hitésnök a katolikus gimnázium udvarán tartott népgyűlésen is nagy hatással beszédet tartott „Intenzív tünetek népünk életében” címmel. E beszédeben beszélt a káromkodásról és duhajkodásról is az azok elleni küzdelemről. Kérte, hogy az imádság teszi az embert bátorrá és felelőssé. Pódlát kell adni a n psak a káromkodás lenszokására.

A katolikus dalárdák ünnepe a Ditrán (ditró) hetvenöt tagu gyermek dalárda Szabó Ferenc karnagy vezetése alatt aratot óriási sikert. A pötömnyli székelly viselőbe öltözött dalosokat, hatalmas tepavihar fogadta. A kin székelly dalosok énke átjárta a szíveket a örökre feledhetetlen emlékeket hagyott a hallgatókban.

Hatalmas sikert arattak eredeti székelly táncokkal a Balázs Sándor igazgató-tisztító által vezetett Gheorgheni (gyergyószentmiklósi) gyermek párok is, akik az Aetra nagytermében megtartott díszhangversenyen szerepeltek.

Az en évi katolikus nagygyűlés gondolatokban gazdag és színes programjával sokáig feledhetetlen emlékeket hagyott a résztvevők lelkében.

H I R E K .

A székelly észjárás sokszínűségéből.

Minap — teli hátizsákkal a hátamon — egy vízfűrészt mellett vitt el utam, rekkenő nagy melegben, amiut igyekeztem az erdőből hazafelé. Tiszteletteljes kérdő hangon megszólalt egy deszkát-rakodó székelly:

— A fiatal ur tud ugy e számolni jól?!

— Hogyne! — feleltem neki.

— Hát akkor, legyen jó a futtassa meg ahajt azt a vastagabb tőkét, hogy lám a szindeszákön küjjel hány oszrpadlás deszka lesz belőle, mert én ennek a meccónak nem hiszek — sandán vág szemével a metsző felé, aki a fűrészen tesz-vesz valamit.

Mig ő oszendesen rakogatja a deszkát a szekere — megtörlöm verejtékező homlokomat — s felmegyek a metszőhöz. Elkérem tőle azt a fadarabot, amival a deszkák vastagságát szokta mérni. Felmértem szép pontosan a tőke vastagabb végét s kiszámítottam, hogy lesz belőle öt keskeny szál, ha jól leszegyelem, ha nem, ugy csak négyet, de szélesebbet ad ki.

Lemegyek az öreg székellyhez, ki akkor már meg is kötötte a szekeret. Mondom neki az eredményt, amíg a lovak befogásával foglalatoskodott. Nem válaszol semmit, hanem ahogy mindenél végzett, feltessékkel a szekere s megindulunk hazafelé. Utközben egyszer csak észbe jut az adott megbízatás.

— Nem igaz, hogy a szindeszákön küjjel öt deszka lesz?!

— Hogy, hogy! — kérdelem meglepődve.

— Az ugy, hogy a fiatal ur nem tudja, hogy csak a szindeszákön „belől” szoktak deszkát hasogatni, „küjjel” egyet se, — no meg egy kicsit foglalkoztatni akartam csak, — mig a szekeret

megkötöm — met gyalogmenni most meleg van s megigazitotta a dőcögő szekerről lecsuszó hátizsákomat. (b. a.)

— Gardat oserél a Gheorgheni (gyergyószentmiklósi) Nyári-fürdő. Gheorgheni (Gyergyószentmiklós) mintegy 12 ezer lelket számláló városnak egyetlen fürdője, a Makky Domokos dr. tulajdonában levő, ugynevesett „Nyári-fürdő” már évek óta nem nyílik meg rendszeresen. Amint az előjelek mutatták az idén sem sok reményünk volt arra, hogy a nyári szokások nagy hőségben megmarthassuk magunkat a Békény-patak gyengén szennyos visében. A múlt évben néhány diák állt össze s ugy ahogy rendbe szedték a medencét, mert tudni kell, hogy a tavaszi esőségek jófajta homokkal tele szottak hordani minden eszendőben. Az idén még eddig semmi jel nem mutatja, hogy valami kiünösebb előkészületeket tennének a nyári évadra való tekintettel. Nem tudjuk még kinek kerül a keszre, de reményünk van, hogy legalább a nyár végére talán csak mégis megnyílik és nem leszünk kényyszerítve, hogy holmi malomárkokban kereszünk hűsülést, ha nem akarjuk magunkat kiténni annak, hogy a hóguta öljön meg.

Csodálkozunk, hogy a városi hatóság ilyen köszönyfel néel est a nem csak egészségileg hanem idegenforgalmi szempontból is annyira fontos kérdést, akkor amikor városunk mint magasiati tüdülőhelyként szerepel.

Amint ertesültünk a Róm. Kath. Egyház is tervebe vette, egy fürdő építését a Központi Szálloda hátsó részében. Nagy várakozással tekintünk a terlv megvalósítása elé, mer már igazán szükségé volna városunknak egy rendez közfürdőre.

HŐSÉGBEN

Roskullésnél szédülésnél gyomorpanaszoknál fejfájásnál izzadásnál

DIANA SÓSBORSZESZ

— A Kath. Nagygyűléssel kapcsolatosan az egyházközség hitvalló napot és ünnepséget rendezett, a helyi Márta tornatermében. Ünnepl beszédet Márton András dr. mondott s beszédevel rámutatott az anyanyelvűség tarthatatlanságára és mint egyetlen helyes utat az istenhitet állította és jelölte meg követendő irányul. A műsoron még Zsuzs Lancel songoraszólójával szerepelt igen szívesen, aszutan pedig a leánygimnázium énekkara adott elő két énekszámot. Az ünnepségs végén Csáki János, Hídeg József és Kastal István szavazatokat adtak elő.

— Vasárnap délután tartották a Gheorgheni (gyergyószentmiklósi) felekezeti iskolák évvégi szóró-ünneplüket, a központi iskola nagytermében. A szülő-kön kívül szép számú közösség gyűlt össze az alkalomra. A műsor egy színdarab előadásával kezdődött, melynek szereplői az elmi iskola növendékeiből állottak. Ezt követőleg „Szálljon a dal” című kánont adták elő az iskolák énekkarai. Szavazatok után, tornamutatványokkal szórakoztatták az iskola udvarán az össmegyűlt közösségeket. A Kath. Nagygyűlésen távol lévő főesperes hejatt, Csandór Jenő s. ielkess melegsával zárták be az ünnepséget és a tanévet s ugyancsak ő osztotta ki, a jól megérdemelt jutalmakat a növendékeknek.

— Több skáriátos megbetegedés történt Gheorgheni (Gyergyószentmiklóson), melynek három halálos áldozata is van. Susoni (Gyergyó-Ujjfaluban) dühögő skáriát-járvány, nagy méreteket öltött városunkban is. Az elmúlt napokban három gyermek halt meg, minden gondos ápolás és utánjárás ellenére is. Az óvintézkedéseket még idejében megtették az illetékes hatóságok, a veszedelem betegséget megfékezésére.

Az URANIA mozgó utolsó előadása. Julius 3-án szombaton és július 4-én vasárnap: STAN és BRAN borbélyok.

— A városi tanács ülése. A helybéli városi tanács 1937 évi június hó 30-án közgyűlést tartott, Faraga Viktor polgármester elnöklétével. A tanács elhatározta egy 160 lóerős Diesel motornak a beszerzését, amelyre a villanyszolgáltatásnak okvetlen szükség van. A tanács a szükséges gépet 1 millió 100 ezer lej értékben öt évi törlesztésre vásárolja meg. A közmunkaügyi miniszter a városnak 300 ezer lej segélyt adott az utak céljára. Ezen összegből a város befejezi az állomásig vezető ut kövesését. — Veglegesen megszavasták a városi tereken felállítandó díslámpák költségét. A kövei jövőben 11 darab ilyen díslámpát helyeznek el a megyeháza előtt és a város-háza előtti ut parkosított betetőzésében. Az új munkálatok földalatti vezetőkkel készülnek. — A tanács megszavazta a parkban építendő senepavillon költségét. — A város 90 ezer lej értékben eladja az utóbbi vágterületének gőmbrud anyagát. — Az indítványok során Dr. Erőss Pater tanácsos indítványossá a tojás árának az eddigi 1 lej helyett 1 lej 50 baniban való maximalizálását.

— Hőségben erősebbi, hűsíti testét a valódi DIANA sósborosszal.

— A Gyilkos-tó monografiája. Már régen szükségét éreztük annak, hogy megyénk kiránduló helyeinek rendszeres ismertetése hiányzik. Mi gyakran sürgettük a propaganda beindítását, de eredmény nélkül. Lassan-lassan mégis megindult az ismertető munka, de nagyobb részt óriási rintóval járó egyéni vállalkozások alapján. Ilyen egyéni kísérlet Dr. Csiby Andornak, a „Gyergyói Lapok” volt szerkesztőjének kiadásában most megjelent „Gyilkos-tó monografiája” is. Dr. Csiby Andor gyergyói és így a Gyilkos-tóra vonatkozó hiteles adatok feldolgozását személyes tapasztalataival is kibővíthette. Könyve magában foglalja a tó keletkezésének történetét és az arra vonatkozó néprögzéseket valamint Gyergyó vidék nevezetességeinek ismertetését. Ezen kívül felöleli a mű Bányai János geológus professzorának a Gyilkos-tó környékéről írt földtani ismertetését, Nyárády E. Gyula C. u. j. (Kolozsvár) egyetemi tanárának a Gyilkos-tó növényzetet tárgyaló értekezését és a tónak mint energia forrásnak a kihasználására vonatkozó terveket. Változatossá teszik a könyvet Csáki Mihály Gheorgheni (gyergyószentmiklósi) liceumi tanárnak gyilkos-tó halász és vadász ébbszélel és a gyergyói vidék népművészet és székely festészek szövegeinek ismertetése. Külön kiegészítő része a könyvnek a Zsigmond István által összeállított turista katalógus, mely a gyergyói részek és Felcaik összes kiránduló helyeit felöleli. 34 részlet felvétel és 4 térkép teszik teljessé a könyvet, amely házaspárok számára jelent idegenforgalmunk fejlesztésében. — Erdős vonás gondolkodni arról, hogy a könyv mielőbb román és német nyelven is megjelenhessen. Dr. Csiby Andor óriási munkát végzett és főleg óriási terhet vállalt magára a könyv kiadásával és ezért minden támogatást megérdemelt. — A könyv ára 110 lej. Kapható a szerzőnél, Gheorgheni Gyergyószentmiklóson.

— Hangdörög, gyomorégés: a fájdalom jelentkezésénél többször 1/2 teáskanál „Burich-só”-t vegyünk be.

— A kereskedők is kötelesek tanoncaikat felszegődtetni. A Munkakamara felhívja vármegyénk kereskedőit, hogy tanoncaikat kötelezzék felszegődtetni a Munkakamarának. Róvidesen megkezdődik a tanoncszerződés ellenőrzése, amely szigorúan bünteti a mulasztásokat. Figyelmesebbé tegyék az iparosságot is, hogy tanoncaikat 30 napi próbaidő után felszegődtessék.

— A hóstáti kisgazdák szeptemberben mezőgazdasági termény és gépkiallítást rendeznek Ciuj (Kolozsváron). A Kolozsvári Gazdasági Egyesület kisgazda tagjai, Balassa István elnöklété alatt, népes ülést tartottak az E. G. E. azókházban. A gyűlés elhatározta, hogy az idei ősz folyamán egy mezőgazdasági termény és gépkiallítást rendez. Ciuj Kolozsvárt szeptember 19-20. napján. A kiállításra a kisgazdák fogják bemutatni gabonát, gyümölcsöt, takarmánynövény termelésüket, főleg, pedig igen fejlett, hírneves földégetermelésüket. Az egyesületi tagjai igen nagy ambícióval készülnek a kiállításra, amelynek megszervezésére — Török Bálintot — az E. G. E. igazgatóját kérték fel és az egyesületi elnökség mellé egy bizottságot is delegáltak, mely a munkálatok előkészítésében segítségére áll. — Az egyesület a mezőgazdasági ipari termékeket külön csoportban fogja kiállítani. Az egyesület foglalkozott ezután a Ciuj kolozsvári kisgazdák cátkolajójának kérdésével, a legelők köznyalnak karbantartása ügyével és több kisebb helyi ügygyel. Elhatározta végül az egyesület, hogy egy bizottságot küldjön a kisgazda hiteltelvények kielégíthetése céljából.

— Apaállatok bessersése. Értésítjük a gazdák közönséget, hogy a Baj (Balassafalva) székely állattenyésztési Szakbizottság tagjainak kitűnő minőségű, törzskönyvezett tenyésztőkák kaphatók. Amennyiben a legelőtársaságok vagy közbirtokosságok apaállatokat óhajtanak arról a vidékről beszeresni, a Mezőgazdasági Kamara támogatására és segélyére számíthatnak, ha esirányu kérésüket rövid időn belül a Camara d. Agricu. tura Mercurea-Ciuc-ra címezve beiküldik.

— A rendőrség közleményei. A helyi rendőrség felhívja az érdekelte munkaadók és szülőik figyelmét, hogy a belügyminiszterium 5396 A—1937 számú rendelete értelmében a katonai előképzés ifjakat vasár- és ünnepnapiakon kiképzésre küldjék, mert ellenesetben a törvény büntetést írt elő.

— Ki akar örökbefogadni egy gyermeket. Özv. Silló Gergelyné 82 éves deinel lakos, örökbefogadna máfélé éves, teljesen arva flugyernek unokáját, miúán ő öreg kora és rossz anyagi viszonyai miatt a gyermek nevelésére képtelen. Aik a gyermek főnevelését vállalják, forduljanak egyenesen hozzá.

— Mayer János nyug. főgimnásiumi tanár, elvállalja tanulónak szakasrú előkészítését javító-vinagára, továbbá felvételi vizsgára a gimnázium I. és V. osztályába. Ezen kívül szakszerű nyelv leckéket ad román, német és magyar nyelvből.

— Köszönetnyilvánítás. Mindazon rokonoknak, ismerősöknek, kik felejtézetlen Boriskánk halála alkalmával részvétükkel s virágokkal felkerestek, ez uton is bálás köszönetet mondunk. Toplita-Ciuc, 1937 június 29. Botár Károly és családja.

— Gazdak figyelmebe. A helybéli Mezőgazdasági Kamara ezonon is felhívja a gazdákat figyelmét a tarlórépa termelésének beszerzéségre. Tárlószántába vetve 8—10 hét alatt minden különleges ápolás nélkül teljesen kifejlett — kétörkönyi nagyságu — répat lehet így termelni elég tekintélyes tömegben, amely répa nagy cukortartalmánál fogva megkönyíti a gazdak őszai és téleleji gondjait, küönösen tejelőállatok és sertések takarmányozásával kapcsolatban. — Tárlórépa még beszereshető a Mezőgazdasági Kamaránál.

A vármegyei tanács üléséből.

Ciuc (Cilj) vármegyei tanácsa 1937 június hó 1-én tartotta közgyűlést Dr. Pitner Arpad elnöklétével.

A közgyűlés kiemelkedő pontja volt Dr. Orosz Valér prefektus beszámolója a vármegye általános helyzetéről. A beszámoló részletesen ismerteti a közigazgatásnak, a közoktatásnak menetét, amely általánosan a Komoly munkának útmutatója. A jelentés szerint a vármegyének 61 községet 41-ben választott tanács mütödtik, de rövidesen sor kerül a többi 21 község tanács választására is. — A megye múlt évi költségvetését közel 2 milliós megtakarítással zárták. A vármegye utjairól szólva a jelentés kiemeli, hogy az utóbbi hivatal nagy lelkiismerettel teljesít kötelezettségét és utjánk valóban az állandó javulás képet mutatják. — A megye területén a múlt évben 14 millió lej értékben építtek új iskolák és jelenleg öt nagyobb szabású iskola van építőkben.

A prefektus beszámolója a megyei tanács elisméréssel vette tudomásul. — A hozzászólások rendjén Dr. László D. szó kifogásolja, hogy Gheorgheni városban 8 éve átmeneti tanács áll. M. azóta annak, hogy a választást nem írják ki. S óvatossá, hogy a csendőrség a gyergyói községekben minden kulturális munkát megakadályoz. — Dr. Abraham J. szó a tanács-tervezés — kormányi községi tanácsok feloszlását teszi szóvá. — Dr. Tatu Aurel kifogásolja, hogy egyes községekben a hivatalból kinevezett tagok is valamennyire részt vesznek a primar választásban, holott ezt a közigazgatási törvény 49. § tiltja. — Dr. Abraham J. szó megemlíti, hogy a prefektusnak mérlegben szóban és írásban előterjesztést tett arról, hogy a községekben a csendőrség akadályozza az egyházak kulturális munkáját. — Azóta Gyimesben több is történt. Az anyakönyvvezető a bíróságnál okmányosan megvalósította az új születési vallását. Törzskönyvesek román h. vallású székely gyermekekét görög katolikusoknak írja be. — Dr. Kolombán J. szó és Dr. Pitner Arpad felszólalással érinten az egyházak kulturális munkájának akadályozására mutatnak rá. — Ezután Dr. Aurel Tatu szóval, hogy Variz községnek Muresmegyéhez való csatolása során, Muresmegye Daró-Rometa és Szárhegy községekből is nagyobb területek leszakítáára tett lépéseket.

Dr. Orosz Valér prefektus a felszólalásokra megnyugtató választ ad. Hangsúlyozza, hogy minden kérdést jóindulattal és megértéssel kíván elintézni. Felkérte Dr. Abraham, Dr. Kolombán és Dr. Pitner tanácsosokat, hogy az egyházak ügyében tett előterjesztéseik tárgyában keressek fel együttesen és találják meg a legjobb megoldást, amelyben minden támogatást megad, amit a törvény megenged. — Variz csatolása ügyében a Prefektus felvilágosításképpin közölte, hogy van tudomása a Muresmegye általi lépésekről és ő is memorandumot terjesztett elő, amelynek eredményeként az illetékes miniszter egy választmányt delegált a helyzet megvilágítására. Indítványozza, hogy a tanács ebben a bizottságban a helyszínel ismerő emberekkel képviseltesse magát. A tanács végül ezonon bizottságra delegálta: D. Dincu, Dr. Tatu, Dr. Gal Erdre és Dr. László D. szó tanácsosokat, egyben mázsolva teszi Dr. Tatu azon indítványát, hogy miután Variz község amúy sem akar Muresmegyéhez csatlakozni, maradjon még vármegyénk kötelékében.

A megyei tanács tárgyalta a tüzes céplőgéptulajdonosok aron beadványát, amelyben azt kérik, hogy engedélyezzék a községek közötti tüzesgéppel való céplést. A tanács a kérést elutasítja.

Végül Dr. Nagy János korelnök vezetésével megalkult az új választással munkába lépő vármegyei tanács, amely elnöki ismét Dr. Pitner Arpadot választotta; az állandó választmány tagjai lettek: Dr. Pitner Arpad, Dr. Abraham J. szó, Dr. László D. szó, Dr. Mera Ant. szó, Vid István. A megyei tanács elnökei: Dr. D. I. szó és Dr. N. szó Dincu.

A marosvásárhelyi (targu-muresi) kereskedelmi és iparkamara közleményei.

— 14/6/1937. Kereskedők és kisiparosok figyelme felhívatt, hogy a Kereskedelmi és Iparkamara Szövetségének közbejárására a Perakommisszter meghozzabbította folyó évi szeptember 15-ig a kereskedők és kisiparosok által vezetendő könyvek beállításának termirását.

— 1408/1937 Belga cégek kereskedelmi összeköttetés keresnek romániai cégekkel. A hollandiai Philips rádiógyár, rádiószekrényeket vásárolna. Közlelbi felvilágosítás a Keresk. és Iparkamara titkári hivatalában, a hivatalos órák alatt.

Hölgyeim!
ÖRÖKHULLÁMOT (DAUERWELLE)
esimáltasságának
Szabó L. női és férfi fodrász-üzletében
M. Ciuc (Csikszereda), a Bucuresti asallodával szemben.
Tartos munka! Mérsékelt árak!
Számos elismerő nyilatkozat áll hölgyeim rendelkezésére.
2-8

Keresek egy kertészeti munkában jártas, egyedül álló embert, ki házi munkában is kisegít. Cím a kiadóhivatalban. 2-8

Hallelujah Hallelujah!
Tisztelettel hozom a nagyérdemű vasárió közönség szives tudomására, hogy az eddigit felülmuló
mézeskalácsos sátronnal
a merourea-ciuci (csikszeredai) Margit-napi országosvasarra megerkeszem, mely 1937 évi július hó 13-án lesz megtartva.
Szives párfogatást kér, kiváló tisztelettel

DÉZSY
első udvarhelyi (Odorheiu) okleveles mézeskalácsos Abucuresti vegyintezet által megvizsgálva és engedélyezve
Kérem a sátor fölötti nézre figyelemmel lenni.

NŐI KALAPOK
KÉZIMUNKA ANYAGOK
ES ELŐNYOMTATÁS
AZSURI ENDLII
GÁBOR ÁRONNÉ-nál, CSIKSZEREDA (M. CIUC)
Ottavian Barbat házában. 7-16

Kepesített, volt önálló, okleveles csapló és mezőgazdasági géptulajdonos, aki a gépek javítását is érti és vállalja, legutóbb mint gyári üzemi vezető működött, ahonnan önhibáján kívül távozott (mint székely kisebbségi), egyedül álló nagy gyakorlatú, cséplésre gariztatott %-ra vagy erőbe is vállalkozó. A javítást is elvégzem — meggyőzés szerint. Megkereséseket a kiadóhivatalba kérem „szakmában otthon vagyok” jellegre. 3-3

Sanmartin (Csikszentmarton) községben 5 hold szántó, 3 hold rét és 2 hold erdei kaszáló es házas belsőség eladó. Cím a kiadóban. 3-10

Szükségem van „Transsylvania” Bank-főre konvertáló alá esett régi betétkönyvre, az öt év alatti kapandó összeg 60%-át most készpénzben kifuttem veitárképpen. Cím a Csiki Lapok kiadóhivatalában. —:10

Jó házból való fiatal kereskedő tanulóknak felveszek. Dájbukát Jakab kereskedő, Ghimes-Faget-Gyimesbükük. 3-3

Modera osillárok, nikkelezés, ezüstözés Novak fémáru üzemeben, Gyergyószentmiklóson (Gheorgheni), Calea Reg. Ferd. 28. Telefon 73. 8-10

MODELL KALAPOK
tis napenként új formák elősírban, megtekinthetőik
VENCZEL TANÁRNÉNÁL
Ugyanott készülnek mindenremű női kalapok esidrendű anyag hozzáadásával. Kalapok átvalakítása a legrovidebb idő alatt.
Mercurea-Ciuc, I. C. Bratianu (Gimnázium)-ucaa 112. sz., a Sörház közlelben.

Könyvkötészeti munkákat
a legszebb és legtartósabb kivitelben a legjutányosabb árak mellett eszközöl a
Vákár üzlet, Mercurea-Ciuc.